

LINGO!
języki nieobce

POLSKI C2

MEGATEST

Polish in Exercises
Польский в упражнениях
Польська мова в тестових завданнях

**SPRAWDŹ
SIĘ SAM!**
TEST YOURSELF!
ПРОВЕРЬ СЕБЯ!
ПЕРЕВІР СЕБЕ!

Idealna pomoc do nauki języka polskiego:

- na poziomie C2
- przed egzaminem państwowym
- dla studentów, lektorów, samouków

Stanisław Mędak

POLSKI C2 **MEGATEST**

Polish in Exercises

Польский в упражнениях

Польська мова в тестових завданнях

LINGO
języki nieobce

Konsultacja: Ewa Optołowicz, professeur agrégé, INALCO Paris
Konsultacja językowa (ros. i ukr.): Konstanty Dalecki

Redakcja: Anna Laskowska

Projekt graficzny okładek Lingo: 2-arts, Marcin Rojek
Zdjęcie na okładce: © asiln – Fotolia.com

Producent wydawniczy: Marek Jannasz

LINGO
języki nieobce

www.jezykinieobce.pl

ISBN wydania elektronicznego: 978-83-7892-217-9

© Copyright by Stanisław Mędak

© Copyright by Wydawnictwo Lingo sp. j., Warszawa 2014

Skład: Igor Nowaczyk

Spis treści

WSTĘP	5
CZĘŚĆ I. ZAGADNIENIA TEMATYCZNE. Gramatyka i składnia	7
	ZT – zadania testowe
1. Rzeczowniki	8
1.1. Rzeczowniki osobliwe – <i>singularia</i> i <i>pluralia tantum</i>	ZT 1-10 8
1.2. Rzadko używane rzeczowniki	ZT 11-15 18
1.3. Rzeczowniki zapożyczone	ZT 16-25 22
1.4. Łączliwość składniowa rzeczowników odczasownikowych ...	ZT 26-30 30
2. CZASOWNIKI	35
2.1. Czasowniki nieregularne	ZT 31-35 35
3. CZASOWNIKI OSOBLIWE	39
3.1. Czasowniki zeremiejskowe i jednomiejscowe	ZT 36-38 39
3.2. Niesobowe formy czasowników	ZT 39-41 42
4. ŁĄCZLIWOŚĆ SKŁADNIOWA CZASOWNIKÓW	45
4.1. Połączenia składniowe z czasownikami różnego typu	ZT 42-71 45
5. ASPEKT	67
5.1. Kategoria aspektu. Gniazda słowotwórcze	ZT 72-76 67
5.2. Czasowniki dwuaspektowe	ZT 77-81 72
5.3. Czasowniki prefiksalne	ZT 82-88 76
6. SŁOWOTWÓRSTWO CZASOWNIKÓW	83
6.1. Słowotwórstwo czasowników. Polisemia czasowników	ZT 89-93 83
7. PRZYMIOTNIKI	90
7.1. Łączliwość składniowa przymiotników	ZT 94-98 90
8. LICZEBNIKI	94
8.1. Składnia liczebników	ZT 99-108 94
8.2. Liczebniki zbiorowe	ZT 109-113 .. 102
8.3. Liczebniki w ciągach liczebnikowych	ZT 114-115 .. 106
8.4. Liczebniki ułamkowe	ZT 116-118 .. 108

8.5. Liczebniki i wyrazy wykazujące związek z liczbą	ZT 119-128 ..	111
9. ZAIMKI		119
9.1. Zaimki: <i>każdy</i> i <i>żaden</i> – odmiana i składnia	ZT 129-133 ..	119
10. IMIESŁOWY		123
10.1. Imiesłowy przymiotnikowe	ZT 134-138 ..	123
11. MODULANTY	ZT 139-143 ..	127
12. TRYBY		131
12.1. Tryb rozkazujący w połączeniu z wołaczem	ZT 144-153 ..	131
13. WYRAZ <i>się</i>		140
13. 1. Funkcje wyrazu <i>się</i>	ZT 154-158 ..	140
14. SKRÓTY I SKRÓTOWCE	ZT 159-161 ..	144
15. SKŁADNIA ZDAŃ		147
15.1. Spójniki – Wskaźniki zespolenia	ZT 162-173 ..	147
15.2. Składnia stylu potocznego	ZT 174-175 ..	158
16. NORMA JĘZYKOWA		160
16.1. Norma językowa, a zwyczaj używania różnych form językowych	ZT 176-183 ..	160
CZĘŚĆ II. ZAGADNIENIA UZUPEŁNIAJĄCE. Składnia		171
17. Wybór językowych znaków połączenia	ZT 184-203 ..	172
17.1. Alternatywne połączenia składniowe wybranych czasowników	ZT 204-208 ..	185
SKRÓTY		193
CYTOWANE PUBLIKACJE KSIĄŻKOWE		194
KLUCZ DO ZADAŃ		196
INDEKS		236
TEGO SAMEGO AUTORA		238

WSTĘP

Kolejny, trzeci już zestaw zadań testowych z języka polskiego jako obcego ze słowem „megatest” w tytule adresujemy do studentów obcojęzycznych, którzy opanowali język polski na poziomie C1.

Pomysł stworzenia autorskiej serii pomocy dydaktycznych z zakresu testowania, zapoczątkowany wydaniem w 2012 roku zbioru 374 ćwiczeń dla początkujących *Polski megatest**, był odpowiedzią na wzrastające zapotrzebowanie na polskim rynku wydawniczym na tego rodzaju pomoce dydaktyczne.

W roku 2013 ukazał się obszerny zbiór prawie 300 zadań testowych dla uczących się języka polskiego jako obcego na poziomie średnio ogólnym, zatytułowany *Polski B2 i C1. Megatest***. Niniejszy zbiór (ponad 200 zadań testowych) zamyka trzyciową serię przeznaczoną dla wszystkich obcojęzycznych miłośników polszczyzny, którzy **chcą się sprawdzić, potwierdzić swoje umiejętności, ugruntować i utrwalić wiedzę językową, lepiej zrozumieć zależności w systemie języka polskiego.**

Koncepcja ostatniego tomu przeznaczonego dla użytkowników obcojęzycznych w niczym nie odbiega od standardów zastosowanych w pierwszych dwu tomach. Zmienia się jedynie rozmiar obszaru językowego, zwłaszcza ze względu na wagę i kompleksowość zagadnień gramatycznych dotyczących składni i poprawności językowej. Granicę merytoryczną zadań testowych wyznaczyły zatem propozycje zawarte w standardach wymagań dla poziomu C2, opublikowane w 2004 roku w przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w Dzienniku Ustaw***. Z ministerialnego wykazu dwudziestu pięciu zagadnień gramatycznych i składniowych wybraliśmy te, które naszym zdaniem najlepiej obrazują wspomnianą kompleksowość polszczyzny i tym samym zasługują na uwagę. Oto one: z zakresu składni i aspektu czasowników:

- czasowniki dwuaspektowe,
- czasowniki łączące się z bezokolicznikami,
- czasowniki łączące się z wyrazem się,
- czasowniki osobliwe (zeromiejscowe, jednomiejscowe, nieosobowe formy czasowników),
- czasowniki prefiksalne,
- gniazda słowotwórcze czasowników,
- połączenia składniowe wybranych czasowników;

* S. Mędak, *Polski megatest. Polish in Exercises*, Wydawnictwo Lingo, Warszawa 2012, s. 387 (poziomy: A1, A2, B1).

** S. Mędak, *Polski B2 i C1. Megatest*, Wydawnictwo Lingo, Warszawa 2013, s. 358 (poziomy: B2, C1).

*** Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 15.10.2003 r. w: Dziennik Ustaw, poz. 1871 nr 191 z 2003 r.; przedruk w: http://bip.men.gov.pl/men_bip/akty_pr_1997-2006/rozp_255.pdf. Zob. również: S. Mędak, *W świecie polszczyzny. Podręcznik do nauczania języka polskiego dla obcokrajowców. Poziom C2 – dla zaawansowanych*, Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce 2007, s. 23–24.

z zakresu fleksji i składni rzeczowników i przymiotników:

- łączliwość składniowa rzeczowników odczasownikowych,
- tak zwane rzeczowniki osobliwe (*singularia i pluralia tantum*), rzeczowniki rzadko używane i zapożyczone,
- łączliwość składniowa wybranych przymiotników;

z zakresu fleksji i składni liczebników oraz wyrazów wykazujących związek z liczbą:

- liczebniki zbiorowe, ułamkowe i wyrazy typu *ile, kilka, tyle, wiele*,
- liczebniki w ciągach liczebnikowych;

z zakresu składni języka polskiego i normy językowej (20% całości publikacji):

- wskaźniki zespolenia; spójniki,
- językowe znaki połączenia,
- alternatywne połączenia składniowe wybranych czasowników,
- styl potoczny,
- norma językowa a zwyczaj używania form językowych.

Wszystkie zadania testowe zbioru zatytułowanego *Polski C2. Megatest* zostały przygotowane zgodnie ze standardami europejskimi. W ponad 200 zestawach wykorzystano różne typy zadań z użyciem obiektywnych i zróżnicowanych technik testowych. Leksykę kilku tysięcy wypowiedzi świadomie nasączono wyrazami, związkami wyrazowymi, idiomami, aforyzmami o dużej frekwencyjności, ważnymi i użytecznymi w akcie mowy i języku pisanym. Większość zadań testowych (wraz z wydzielonymi rozdziałami 15 i 16 oraz częścią II) obejmuje najistotniejsze, i często najtrudniejsze zjawiska z zakresu składni polskiej oraz poprawności z zastosowaniem koncepcji dwupoziomowej normy językowej – wzorcowej i w stopniu znacznie mniejszym – użytkowej.

Mamy nadzieję, że użytkownicy niniejszej publikacji (zwłaszcza ci, którzy się przygotowują do egzaminów państwowych różnego typu) skutecznie i z wynikiem bardzo dobrym sprostają wymaganiom stawianym przez komisje egzaminacyjne w Polsce i poza Polską.

Liczymy również na to, że ten zbiór będzie dla jednych ciekawym materiałem wyjściowym do zajęć z gramatyki praktycznej (fleksja osobliwych i rzadziej używanych leksemów, składnia, poprawność gramatyczna i syntaktyczna, łączliwość składniowa), dla innych zaś – wzorcem do indywidualnego opracowywania ćwiczeń i testów na zajęcia językowe i egzaminy pod wszystkimi szerokościami geograficznymi.

Wszystkim życzymy wyników 100/100!

UWAGA! Zgodnie ze wskazówkami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Sportu: „Zdający egzamin na poziomie zaawansowanym powinni rozumieć bez trudności treść i intencje wszystkich rodzajów wypowiedzi mówionych; także tych, które zawierają wyrażenia nacechowane, idiomatyczne, potoczne i regionalne”, uwzględniamy w zadaniach testowych słownictwo oraz konstrukcje składniowe wywodzące się z polszczyzny potocznej.

Stanisław Mędak

CZĘŚĆ I

ZAGADNIENIA TEMATYCZNE

Gramatyka i składnia

1. RZECZOWNIKI

1.1. Rzeczowniki osobliwe – *singularia i pluralia tantum*

ZADANIE 1

Copyright by S. Mędak

Proszę połączyć rzeczowniki zbiorowe, które oznaczają mnogość z właściwymi formami zaimków wskazujących i czasowników.

WZÓR

0. ambasadorostwo ‘ambasador z żoną’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

to

ci

połączenie z czasownikami:

zaszczycili nas

zaszczyciło nas

1. chuliganeria ‘grupa chuliganów’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ci

ta

połączenie z czasownikami:

krzyczeli

krzyczała

2. duchowieństwo ‘ogół osób, które przyjęły święcenia kapłańskie’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

to

ci

połączenie z czasownikami:

wstało

wstali

3. dzieciarnia ‘o dzieciach jako niezróżnicowanej wewnętrznie całości’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ta

te

połączenie z czasownikami:

bawiła się

bawiły się

4. głupota ‘brak wiedzy lub inteligencji’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ten

ta

połączenie z czasownikami:

zwyciężył

zwyciężyła

5. kuzynostwo ‘kuzyn z żoną’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ci

to

połączenie z czasownikami:

przyjechało

przyjechali

6. małżeństwo 'mąż i żona'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ci

to

połączenie z czasownikami:

zostało unieważnione

zostali unieważnieni

7. młodzież 'ogół młodych ludzi'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ci

ta

połączenie z czasownikami:

śpiewali

śpiewała

8. narzeczeństwo 'narzeczona i narzeczony, zaręczona para; narzeczeni'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

to

ci

połączenie z czasownikami:

trwali

trwało

9. państwo 'pan i pani'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

to

ci

te

połączenie z czasownikami:

przyszli

przyszło

przyszliście

10. rodzeństwo 'dzieci urodzone z tych samych rodziców'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

to

ci

połączenie z czasownikami:

wyjechali

wyjechało

11. starszyzna 'grupa osób mająca władzę nad jakąś zbiorowością'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ta

ci

połączenie z czasownikami:

radzili

radziła

12. studenteria (pot.) 'ogół studentów'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ci

ta

połączenie z czasownikami:

zbierała się

zbierali się

13. włoszczyzna 'różne warzywa jako wewnętrznie niezróżnicowana całość'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ta

te

połączenie z czasownikami:

dusiła się

dusiły się

14. wujostwo 'wuj i jego żona'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

- ci
- to

połączenie z czasownikami:

- cieszyli się
- cieszyło się

15. zwierzyzna 'wolno żyjące zwierzęta różnych gatunków'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

- te
- ta

połączenie z czasownikami:

- uciekały
- uciekała

ZADANIE 2

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników zbiorowych i towarzyszących im wyrazów.

WZÓR

To są moje spodnie.

→ Nikomu nie pożyczam moich spodni.

1. To są rozpadające się drzwi.

→ Nigdy nie otwieram tych

2. To są moje sanki.

→ Nikomu nie pożyczam

3. To są pańskie dobra.

→ Dbam o, jak o własne dzieci.

4. To są twoje najlepsze skrzypce.

→ Czy grasz często na tych

5. Moje szachy są wyjątkowe.

→ Nikt nie ma tak

6. To są moje spodenki!

→ Nie zabieraj mi

7. To są wygodne tenisówki do biegania.

→ Brakuje mi do chodzenia.

8. Czy możesz otworzyć te ciężkie wrota?

→ Nie. Nie mogę otworzyć

9. Chciałem zagrać coś na moich skrzypcach.

→ Okazało się, że nie wziąłem

10. Papież urodził się w słynnych Wadowicach.

→ Muszę kiedyś jechać do

ZADANIE 3

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników zbiorowych.

WZÓR

Mówisz ciągle o Katowicach!

1. Marzysz o Indiach!
2. Karkonosze są w Polsce i Czechach?
3. Łazienki są w Warszawie?
4. Niemcy są najpiękniejszym krajem?
5. Hradczany są w Pradze?
6. Tychy są blisko Katowic?
7. W Tatrach są niedźwiedzie brunatne?
8. Baleary to wyspy hiszpańskie?
9. Balkany to niebezpieczny region?
10. Znasz Węgry?

→ Chcę choć raz pojechać z tobą do Katowic!

- Jedź do w tym roku!
→ Pojedźmy w polskie !
→ Chciałbym pojechać do
→ Nigdy nie byłem w !
→ Nic nie słyszałem o
→ Nie. To Katowice są blisko
→ A więc jedziemy w !
→ Nigdy nie byłem na !
→ Wiele zbrojnych konfliktów było na
→ Nie. Nie znam, ale znam dwóch Węgrów.

ZADANIE 4

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników zbiorowych.

WZÓR

Czy on ma jakąś wiedzę?

1. Czy masz jeszcze kawę?
2. Czy oni mają broń?
3. Czy to drzewo ma zimą listowie?
4. Czy on ma jakiś dorobek?
5. Czy masz bizuterię?
6. Czy macie w tym sklepie klentelę?
7. Czy macie jeszcze amunicję?
8. Czy masz odzież na zimę?
9. Czy w tym lesie jest zwierzyna?
10. Czy macie zboże do zasiewów?

→ Tak. On ma dużo wiedzy.

- Tak. Mam jeszcze kilogram
→ Tak. Oni mają mnóstwo
→ Nie. To drzewo nie ma
→ Nie. On nie ma żadnego
→ Tak. Mam dużo
→ Tak. Na razie mamy trochę
→ Tak. Mamy jeszcze dużo
→ Tak. Mam dużo na zimę.
→ Tak. W tym lesie jest mnóstwo
→ Tak. Mamy tony do zasiewów.

ZADANIE 5

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników zbiorowych i łączących się z nimi wyrazów.

WZÓR

Czy masz tylko jedne sanie? → Nie. Mam (2) dwoje sań a. sani.

1. Czy masz drobne?

→ Nie. Nie mam (żadny)

2. Czy masz okulary?

→ Nie. Nie mam dzisiaj (swój)

3. Czy lubisz lody waniliowe?

→ Nie. Nie lubię (domowe)

4. Czy kupiłeś nowe slipy?

→ Tak. Kupiłem (dwa)

5. Było zimno, więc naciągnął jedne grube kalesony, a potem drugie.

→ Naciągnął na siebie (dwa)

6. Wchodziliśmy przez jedne, albo przez drugie drzwi do instytutu.

→ Do instytutu można było wchodzić przez (dwa)

7. Czy wzięłaś moje nożyczki?

→ Nie. Mam na stole (dwa, swój)

8. Śniło mi się, że widziałem zwłoki dwóch ostatnich dyktatorów.

→ Śniło mi się (dwa) dwóch ostatnich dyktatorów.

9. Zgubił jedne grabie, potem drugie i trzecie.

→ Zgubił w ciągu dnia (trzy)

10. Miał w ręce jedne kombinerki, drugie w kieszeni, a trzecie w torbie.

→ Miał w sumie (trzy)

ZADANIE 6

Copyright by S. Mędak

Proszę ustalić na podstawie kontekstu liczbę rzeczowników osobliwych i wpisać w miejsce kropek właściwe formy wyrazów z kolumny A.

WZÓR

drzwi

0.1. Zamknij wszystkie drzwi w pałacu!

0.2. Zamknij też drzwi do sypialni księżniczki!

A.

B.

skrzypce

1. Kupił dla wszystkich trojga skrzypków.

2. Kupił pierwsze dla syna.

nożyce

3. Miał jedne świetne do metalu i drugie do cięcia kartonu.

4. Zgubił jedyne do cięcia blachy.

nieszpory

5. Chodził na wszystkie do parafialnego kościoła.

6. Rozchorował się, więc musiał opuścić swoje pierwsze

.....

nosze

7. Było dużo rannych, więc wynoszono z karetek wszystkie

.....

8. Na pierwsze położono pierwszego rannego.

poprawiny

9. Na wsi po weselu ludzie robią

10. Na naszej córki wydaliśmy kolejne dwa tysiące euro.

warcaby

11. Kupiono w różnych cenach dla czterech par graczy.

12. Pożyczyłem z klubu jedne do domu.

zwłoki

13. Po strzelaninie na ulicy leżały policjantów i jednego cywila.

14. cywila nurzały się we krwi.

szorty

15. Kupował drogie, kolorowe, w które często się przebierał.

16. Dzisiaj kupił pierwsze białe

wagary

17. Chodził często na z córką dyrektorki szkoły.

18. Dzisiaj nie poszedł na, ponieważ córka dyrektorki zasłała.

odwiedziny

19. Zrealizowali wszystkie spóźnione

20. Pierwsze, to była krótka wizyta u ukochanej siostry.

ZADANIE 7

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy jednobrzmiących rzeczowników osobliwych (*pluralia tantum* pochodne od *singularia tantum*) – modyfikatorów znaczenia.

WZÓR

0. cukier / cukry 1. 'słodka substancja m. in. do słodzenia', 2. 'substancje pochodzenia roślinnego konieczne dla procesów życiowych'

a. Spożywanie dużej ilości cukru może być szkodliwe dla zdrowia.

b. W organizmie człowieka występują zarówno cukry proste, jak i złożone.

1. lód / lody 1. 'woda zmieniona w ciało stałe', 2. 'zamrożona masa z mleka, cukru, jaj'

a. Najbardziej lubię pistacjowe.

b. Ten region Syberii jest pokryty wiecznym

2. miłość / miłości 1. 'uczucie do kogoś / czegoś', 2. 'przedmiot (ktoś / coś) czyjejś miłości'

a. Przeżywała kolejną wielką, ale nieszczęśliwą

b. Wnuczka i wnuczek dla babci to były dwie największe jej życia.

3. piasek / piaski 1. 'drobne, skalne ziarenka', 2. 'teren pokryty piaskiem, lotne piaski'

a. Z trudem szliśmy przez niekończące się Sahary.

b. Ciężarówki zsypywały tony do budowy centrum handlowego.

4. praca / prace 1. 'każda działalność człowieka zmierzająca do wytworzenia czegoś',
2. 'wytwór pracy'

a. Żadna nie hańbi.

b. Od kilku miesięcy trwają wykopaliskowe na krakowskim Rynku.

5. sól / sole 1. 'biała substancja używana do solenia', 2. 'pierwiastki konieczne dla organizmów żywych; występują w roślinach, w glebie'

a. Najbardziej znaną kopalnią w Polsce jest kopalnia w Wieliczce.

b. to zwykle ciała stałe występujące w przyrodzie jako minerały oraz składniki wód.

6. śnieg / śniegi 1. 'kryształki lodu w postaci białych płatków', 2. 'wielka ilość śniegu pokrywającego jakąś powierzchnię'

a. Miałem wrażenie, że mój dorobek tyle go obchodził, co zeszłoroczny

b. Wieczne Kilimandżaro robiły wrażenie na każdym turyście.

- 7. tłum / tłumy** 1. 'duża, niezorganizowana grupa ludzi zebranych w jakimś miejscu', 2. 'wielka liczba ludzi lub zwierząt'
- a. Rozpoznałem w ulicznym oprawcę z byłego / byłej SB.
b. Pogrzeb papieża Jana Pawła drugiego zgromadził niezliczone wiernych.
- 8. wino / wina** 1. 'napój alkoholowy otrzymywany m. in. z winogron', 2. 'ograniczona w jakiś sposób porcja wina (porcja, butelka, lampka)'
- a. Kupował zawsze bułgarskie, bo były najtańsze.
b. Na imieniny kupił jedno dla kilkunastu zaproszonych gości.
- 9. woda / wody** 1. 'przeźroczysta, bezbarwna ciecz, 2. 'zasoby wody znajdujące się w przyrodzie'
- a. Spuścił łódkę na, a porwana prądem rzeki łódka odpłynęła w stronę dal.
b. Wszystkie zanieczyszczenia i środki chemiczne przenikają do gruntowych.
- 10. wojsko / wojska** 1. 'duża, zorganizowana grupa uzbrojonych ludzi, wyszkolonych do walki na wojnie', 2. 'oddziały żołnierzy jakiejś armii lub ich określony rodzaj'
- a. Mimo protestów rodziny poszedł do na ochotnika.
b. Nieprzyjaciel skoncentrował swoje wzdłuż wschodniej granicy naszego kraju.

ZADANIE 8

Copyright by S. Mędak

Proszę podkreślić właściwe definicje, które odpowiadają hasłom pogrubionym tłustym drukiem.

WZÓR

0. artyleria to:

- a. **jeden z rodzajów wojska;**
 b. **żołnierze służący w artylerii;**
 c. **ogół dalekonośnej broni.**

1. audytorium to:

- a. ogół słuchaczy jakiegoś wystąpienia;
 b. miejsce odbywania wykładów, sala wykładowa;
 c. widzowie w teatrze.

2. brud to:

- a. waga brutto;
 b. wszelkiego rodzaju substancje występujące na powierzchni czegoś, np. pył, proch, kurz itd.;
 c. płytkie miejsca w rzece.

3. brudy to:

- a. brudna bielizna;
- b. coś moralnie nagannego, zło;
- c. wszelkiego rodzaju niepożądane odpadki, nieczystości, śmieci .

5. dewizy to:

- a. wymienialne środki płatnicze; honorowane w obrocie międzynarodowym;
- b. obce waluty;
- c. zasady działalności banku.

7. juwenalia to:

- a. marsz ubogich;
- b. jednorazowa impreza w akademiku;
- c. tradycyjne święto studenckie.

9. realia to:

- a. ktoś, kto się liczy z faktami;
- b. dawna moneta Hiszpanii;
- c. stan rzeczywisty.

4. cnota to:

- a. dziewictwo, dziewiczość;
- b. pozytywna cecha charakteru, zaleta, przymiot;
- c. zespół wszelkich wartości moralnych: prawość, zacność.

6. drób to:

- a. ptactwo domowe hodowane ze względu na mięso, jaja i pierze, np. kury, kaczki, gęsi itd.;
- b. podroby;
- c. jadalne narządy zwierząt, np. wątróbki, serca.

8. pismo to:

- a. podanie do urzędu miasta;
- b. publikacja, wydawnictwo okresowe;
- c. system znaków graficznych.

10. studia to:

- a. wyższa szkoła o określonej specjalności;
- b. pracownia artysty malarza;
- c. proces zdobywania wiedzy; kształcenie się na wyższej uczelni, wedle określonego, ujętego w ramy czasowe programu.

ZADANIE 9

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy liczebnika *jeden*.

WZÓR

Jedni rodzice są biedni, druzzy bogaci.

1. atelier miał w domu, drugie w Akademii Sztuk Pięknych.
2. dzieje już opowiedział i zabierał się do opowiadania drugich.
3. kalesony miał brudne, a drugie czyste.
4. koszary były olbrzymie, drugie jeszcze większe.
5. Zjadłem lody, ale mam ochotę na drugie.

6. Kupiłem dwie kostki masła. masło było dobre, drugie zjełczałe.
7. państwo młodzi wychodzili z urzędu, drudzy wchodzili.
8. perfumy pachną delikatnie, inne mają odurzający zapach.
9. powidła były ze śliwek węgierek, drugie z francuskich śliwek.
10. Posiałem rzodkiewkę na całym zagonie, a drugą w ogródku.

ZADANIE 10

Copyright by S. Mędak

Proszę wstawić w miejsce kropek właściwe formy zaimków dzierżawczych *mój, twój... / nasz, wasz...* oraz przymiotników znajdujących się w nawiasach kwadratowych.

WZÓR

[mój] Moi rodzice są biedni. [biedny]

1. [mój] urodziny były [wspaniałe]
2. [twój]..... bielizna jest [brudny]
3. [twój]..... dzinsy są [tani]
4. [mój]..... narty są..... [stary]
5. [wasz] obuwie jest [lepszy]
6. [jego]..... plecy są [szerszy]
7. [wasz] juwenalia były [udany]
8. [jego]..... pismo jest [ładniejszy]
9. [jej] sanki są [mniejszy]
10. [twój] imieniny są [ważny]

→ [twój] A twoi są bogaci. [bogaty]

- [jego] A będą [wspanialszy]
- [mój] A jest [czysty]
- [mój] A są [drogi]
- [twój] A są [nowy]
- [nasz] A jest [gorszy]
- [mój] A są [węższy]
- [nasz] A były [krótki]
- [mój] A jest [brzydszy]
- [mój] A są [większy]
- [mój] A są [ważniejszy]

1.2. Rzadko używane rzeczowniki

ZADANIE 11

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy podkreślonych rzeczowników.

WZÓR

Ten człowiek to nasz bliźni.

1. Ten pan to gajowy naszego lasu.

2. Nad wyrębem lasu czuwa leśniczy.

3. Motorniczy kieruje tramwajem.

4. Myśliwy to ktoś, kto poluje na zwierzęta, to znaczy: tropi je i zabija.

5. Każdy władca miał na dworze osobę, która zajmowała się dworskim stołem. Ta osoba nosiła tytuł – podstoli.

6. Rabbi to tytuł honorowy uczonego.

7. Najwierniejszym przyjacielem profesora był jego stary służący.

8. Ten uczony był wielkim humanistą.

9. Religii uczył nas młody wikary.

10. W naszym liceum woźny to była najważniejsza osoba.

Miłość bliźniego nie jest tylko nakazem moralnym.

Rolą jest ochrona lasu.

Mamy zaufanie do naszego

Mamy dobrze wyszkolonych

Nie lubię, bo oni zabijają bezbronne zwierzęta i niewinne ptaki dla przyjemności.

Z funkcji awansował szybko na funkcję stolnika.

Widziałem jednego w filmie.

Czasami profesor prowadził ożywione dysputy ze swoim

Niestety. Teraz już nie ma takich

Bardzo lubiliśmy tego księdza

Chłopcy bali się, ponieważ był to człowiek bez litości.

ZADANIE 12

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwą formę wykładnika rodzajowego (właściwe formy wykładników rodzajowych) podkreślonego (podkreślonych) wyrazu (wyrazów).

WZÓR

Jeden Polak mówi ten gaduła, a inny ta gaduła.

Zapamiętaj, że nie warto zdradzać swych tajemnic ani temu gadule, ani tej gadule.

1. Jeden Polak mówi ta goleń, drugi mówi !ten goleń.
Zapamiętaj, że jeśli boli cię przednia część nogi między kolanem a stopą, to boli cię goleń, a nie moja.

2. Jedni mówią to kocisko, inni !ten kocisko.
Zapamiętaj, że jeśli zobaczysz na chodniku małego, pięknego kota i brudnego, wielkiego kota o złośliwym spojrzeniu, powiesz: Podoba mi się ten mały kot, ale nie podoba mi się duże kocisko.

3. Jedni kupują !ten strucel, a inni tę strucłę.
Pamiętaj, że zawsze powinienesz prosić w ciastkarni o jedną z powidłami.

4. Jeden lekarz mówi: ma pani dużą torbiel zęba, inny – ma pani !duży torbiel stawu, a jeszcze inny – ma pani !dużego torbiela.
Pamiętaj, że raczej ma zawsze pierwszy lekarz. Kiedy wrócisz do domu od dentysty powiesz, że masz znowu otwarcie zęba.

5. Polacy czasami nie wiedzą, że są trzy rodzaje żołądźci. Jeśli podmuch wiatru strącił z dębu ostatni owoc tego drzewa, wykrzykniesz: *O jaki piękny, gładki i chropawy owoc!* Tego samego rodzaju użyjesz, kiedy grasz w karty i trzymasz w palcach kartę oznaczoną listkiem koniczyny. Mówisz wtedy: *mam jeszcze dwa* (pot.). W innych sytuacjach musisz używać wyłącznie form rodzaju żeńskiego.

6. Pamiętaj, że państwo Mędakowie (pan Mędak i pani Mędak) to nie to samo, co słowo państwo łączące się np. z przymiotnikiem *polskie*. Jeśli dyskutujesz o nich, powiesz: lubię dyskutować o Mędakach; jeśli lubisz dyskutować o Polsce, powiesz: lubię dyskutować o polskim.

7. Jedni mówią kontrola, inni !kontrol.
Pamiętaj, że nawet ci, którzy używają niewłaściwej formy rzeczownika, nigdy nie powiedzą !wpadł kontrol, ale: , a ja nie skasowałem biletu.

8. Jeśli ministrem edukacji narodowej jest pani o nazwisku Ola Owalska, powiesz: Wczoraj rozmawiałem z

9. Jeśli chcesz napisać w mianowniku liczby mnogiej cztery piękne słowa: kamea, idea, orchidea, statua, musisz pamiętać, że nawet w grupie rzeczowników należących do tej samej kategorii są wyjątki. Napiszesz więc: dwie, dwie, dwie, dwie

10. Jeśli przed procesem pani sędzia Kowalska i pan sędzia Kowalski zamieniali z tobą kilka słów; powiesz, że najpierw rozmawiałeś z , a potem z

ZADANIE 13

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników podkreślonych w pytaniach oraz wypowiedziach.

WZÓR

Czy mogę rozmawiać z arcyksięciem? Niestety, arcyksiążę dziś nie przyjmuje.

1. Czy mogę kupić tę statwę bogini?

Niestety, ta nie jest wystawiona do sprzedaży.

2. Jaka jest pleć tego osobnika?

Ten osobnik jest żeńskiej.

3. Zobacz, w spiżarni biega jakaś mysz.

Nie przejmuj się! Wczoraj widziałem w tej spiżarni kilkanaście

4. Ta bufetowa ze Śląska pracuje tutaj od lat.

Nie lubię tej ze Śląska.

5. Moja kotka ma znowu młode.

A moja, nie ma już od kilku lat.

6. Poproszę dwa jasne dla mnie i dla mojego kolegi.

Przykro mi, nie mamy dzisiaj Mamy tylko ciemne.

7. Dlaczego w tym szpitalu pracuje tylko jedna położna?

Ależ skąd, mamy dzisiaj na dyżurze aż pięć

8. Zobacz, jak piękna jest ta królowa na tym portrecie.

Już od kilku minut patrzę na tę i wydaje mi się, że jest piękna w swej brzydocie.

9. Czy kupiłeś dla córek rajtuzy?

Oczywiście, kupiłam kilka par na zimę.

10. Kupiłem dzisiaj pięć pięknych pomarańczy.

Doskonale, zjem sobie jedną przed kolacją.

ZADANIE 14

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników oraz łączących się z nimi innych części mowy, zgodnie z zasadami normy wzorcowej polszczyzny.

WZÓR

Przed mną leżał soczysty kotlet.

→ Zjadłem ten soczysty kotlet z dużym apetytem.

1. Czy masz papierosy?

→ Przykro mi. Mam tylko (1 *papieros*)

2. Popatrz na niego! On nie ma zębów!
→ Ależ skąd! Ma przecież (1 ząb)
3. Czy lubicie smutne mazurki?
→ Nie. Wysłuchałem (1 smutny mazurek) i mam dość!
4. Spędziliście wspaniałe dni nad jeziorami mazurskimi, tak?
→ Ależ skąd! Spędziliśmy tylko (2, dzień)
5. Zwiedziliśmy getto podgórskie w Krakowie.
→ W podgórskim zobaczyliśmy ruiny murów otaczających kamienice.
6. Przed nami kłusowało siedem wspaniałych koni.
→ Chłopcy próbowali biec za siedmioma kłusującymi
7. Każdemu posłowi nadaje się specjalny przywilej.
→ Posłowie korzystają z wielu
8. Udzielna księżna wydała rozkaz swoim poddanym.
→ Niestety, nikt nie podporządkował się rozkazowi udzielnej
9. Kupiłem różnokolorowe podkoszulki dla moich synów.
→ Najbardziej kolorowy będzie dla najmłodszego synka.
10. Przed nami pojawiła się wataha opryszków.
→ Nikt nie mógł dać rady tej opryszków.

ZADANIE 15

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy rzeczownika *państwo* w zn. 1. 'grupa mężczyzn i kobiet; osoby różnej płci', 2. 'pan młody i pani młoda', 3. 'kraj', 4. 'małżeństwo' (w połączeniu z nazwiskiem).

WZÓR

Polska to demokratyczne państwo mające swój rząd, ustrój, swoje prawa itd.

1. W wielu krajach europejskich rządy w sprawuje Sejm, prezydent lub premier.
2. Moja mama dorabiała prasowaniem i gotowaniem obiadów u Gęsińskich.
3. Większość zabytków historycznych należy do i Kościoła.
4. Głową w Polsce jest prezydent.
5. Jacyś chcieli się zobaczyć z panem dyrektorem.
6. Nigdy nic nie słyszałem o Kaczyńskich, o których kiedyś tak dużo się mówiło.
7. Kowalscy wzbogacili się na nielegalnym handlu, a teraz udają wielkich
8. Słowacja to nowo powstałe państwo graniczące z Polską. Długo rozmawialiśmy o tym młodym ze Słowakami.
9. W jednej karocy jechali państwo młodzi. Za jechała mniejsza karoca z ich rodzicami.
10. Rektor wszedł do Sali Senackiej i zwrócił się do zebranych tymi oto słowy: „Wielmożni, chciałem otworzyć pierwsze w tym roku posiedzenie Senatu naszego uniwersytetu”.